

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 18 päivänä joulukuuta 2006,

elinikäisen oppimisen avaintaidoista

(2006/962/EY)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 149 artiklan 4 kohdan ja 150 artiklan 4 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Lissabonin Eurooppa-neuvoston (23.–24. maaliskuuta 2000) päätelmissä todettiin, että Euroopan tasolla olisi määriteltävä uudet perustaidot, joita kehitettäisiin elinikäisen oppimisen kautta, vastauksena globalisaation ja tietoon perustuvaan talouteen siirtymisen aiheuttamiin haasteisiin, ja korostettiin, että ihmiset ovat Euroopan tärkein voimavara. Sitten nämä päätelmät on toistettu säännöllisesti, muun muassa Brysselin Eurooppa-neuvostoissa (20.–21. maaliskuuta 2003 ja 22.–23. maaliskuuta 2005) sekä uudistetussa Lissabonin strategiassa, joka hyväksyttiin vuonna 2005.
- (2) Tukholman ja Barcelonan Eurooppa-neuvostot (23.–24. maaliskuuta 2001 ja 15.–16. maaliskuuta 2002) hyväksyivät Euroopan koulutusjärjestelmien konkreettiset tulevaisuuden tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi vuoteen 2010 mennessä laadittavan työohjelman (Koulutus 2010 - työohjelma). Tavoitteet sisältävät taitojen kehittämisen tietoyhteiskuntaa varten sekä erityistavoitteet, jotka liittyvät kielenoppimisen edistämiseen, yrittäjyyden kehittämiseen ja yleiseen tarpeeseen edistää koulutuksen eurooppalaista ulottuvuutta.
- (3) Komission tiedonannossa ”Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen” ja 27 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa elinikäisestä oppimisesta ⁽⁴⁾ yksilöitiin ”uusien perustaitojen” oppimismahdollisuuden varmistaminen yhtenä ensisijaisena toimena ja korostettiin, että elinikäisen oppimisen on alettava esikouluikässä ja jatkuttava eläkkeelle jäämisen jälkeiseen aikaan.
- (4) Keskustelleessaan yhteisön työllisyyskehityksen parantamisesta Brysselin Eurooppa-neuvostot (maaliskuussa 2003 ja joulukuussa 2003) korostivat tarvetta kehittää elinikäistä

oppimista, keskittyen erityisesti aktiivisiin ja ennaltaehkäiseviin toimiin työttömyyden ja työelämän ulkopuolelle jäämisen ehkäisemiseksi. Tämä perustui työllisyystöryhmän raporttiin, jossa painotettiin kansalaisten kykyä sopeutua muutoksiin, heidän integroimistaan työmarkkinoille sekä elinikäisen oppimisen keskeistä merkitystä.

- (5) Neuvosto hyväksyi toukokuussa 2003 eurooppalaiset viitearvot, mikä on osoitus sitoutumisesta keskimääräisen eurooppalaisen suorituksen parantamiseen mitattavalla tavalla. Nämä viitearvot koskevat lukutaitoa, koulunkäynnin keskeyttämistä, ylemmän keskiasteen koulutuksen loppuun saattamista ja aikuisten osallistumista elinikäiseen oppimiseen ja ne liittyvät läheisesti avaintaitojen kehittämiseen.
- (6) Marraskuussa 2004 hyväksytyssä neuvoston raportissa koulutuksen laajemmasta asemasta korostettiin, että koulutus auttaa säilyttämään ja uudistamaan yhteiskunnan yhteistä kulttuuritaustaa sekä oppimaan keskeisiä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia arvoja, kuten kansalaisuutta, tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta ja muiden ihmisten kunnioittamista, ja että se on erityisen tärkeää aikana, jolloin kaikki jäsenvaltiot joutuvat pohtimaan, kuinka kohdata kasvavan sosiaalisen ja kulttuurisen moninaisuuden tuomat haasteet. Lisäksi koulutuksen merkittävänä tehtävänä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamisessa on tukea kansalaisten pääsyä työelämään ja pysymistä työllistettynä.
- (7) Komission vuonna 2005 antamassa kertomuksessa, joka koskee edistystä Lissabonissa asetettujen koulutustavoitteiden saavuttamisessa, todettiin, että heikon tuloksen lukutaitotestissä saaneiden 15-vuotiaiden määrää ei ollut onnistuttu vähentämään eikä ylemmän keskiasteen koulutuksen loppuun suorittaneiden määrää ollut onnistuttu lisäämään. Koulunkäynnin keskeyttämistä oli jonkin verran pystytty vähentämään, mutta Eurooppa-neuvoston toukokuussa 2003 hyväksymiä eurooppalaisia viitetasoja ei nykyisillä määrillä saavuteta vuoteen 2010 mennessä. Aikuisten osallistuminen koulutukseen ei kasva tarpeeksi nopeasti saavuttaakseen vuoden 2010 viitetason, ja tiedoista käy ilmi, että vähäisen ammattitaidon omaavat henkilöt eivät todennäköisesti osallistu täydennyskoulutukseen.
- (8) Euroopan työmarkkinaosapuolet hyväksyivät maaliskuussa 2002 ammattitaidon ja pätevyyden elinikäistä kehittämistä koskevat toimintapuitteet, joissa korostettiin liike-elämän tarvetta mukauttaa rakenteitaan yhä nopeammin säilyttääseen kilpailukykyä. Lisääntynyt tiimityöskentely, hierarkian keventäminen, vastuualueiden delegointi ja kasvava

⁽¹⁾ EUVL C 195, 18.8.2006, s. 109.

⁽²⁾ EUVL C 229, 22.9.2006, s. 21.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 26. syyskuuta 2006 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 18. joulukuuta 2006.

⁽⁴⁾ EYVL C 163, 9.7.2002, s. 1.

monisuurittamisen tarve johtavat oppimisorganisaatioiden kehittämiseen. Näin ollen organisaatioiden kyky yksilöidä kaikkien työntekijöiden taitoja, tunnistaa ne ja saada ne käyttöön sekä kannustaa taitojen kehittämiseen muodostaa uusien kilpailustrategioiden perustan.

- (9) Ammatillista koulutusta koskevassa Maastrichtin tutkimuksessa vuodelta 2004 todetaan merkittävä kuilu uusissa työpaikoissa edellytetyn koulutustason ja eurooppalaisen työvoiman koulutustason välillä. Tämä tutkimus osoittaa, että yli kolmasosalla Euroopan työvoimasta (80 miljoonalla henkilöllä) on vähäinen ammattitaito, kun taas arvion mukaan vuoteen 2010 mennessä lähes 50 prosentissa työpaikoista edellytetään korkea-asteen koulutusta, 40 prosentissa ylempää keskiasteen koulutusta, ja vain 15 prosenttia työpaikoista soveltuu pelkän peruskoulutuksen hankkineille.
- (10) Vuonna 2004 annetussa neuvoston ja komission yhteisraportissa Koulutus 2010 -työohjelmasta korostettiin tarvetta varmistaa, että kaikilla kansalaisilla on elinkäistä oppimista koskevien jäsenvaltioiden strategioiden edellyttämät taidot. Uudistuksen edistämiseksi ja helpottamiseksi raportissa suositellaan yhteisten eurooppalaisten viitearvojen ja periaatteiden kehittämistä ja asetetaan etusijalle avaintaitoja koskevat piitteet.
- (11) Brysselin Eurooppa-neuvoston (22.–23. maaliskuuta 2005) päätelmien liitteenä olevassa eurooppalaisessa nuorisosopimuksessa korostettiin tarvetta edistää yhteisten ydintaitojen kehittämistä.
- (12) Nuorison varustaminen avaintaidoilla ja koulutustason nostaminen ovat olennainen osa Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 2005 hyväksymiä kasvua ja työllisyyttä koskevia yhdenmukaisia suuntaviivoja 2005–2008. Erityisesti työllisyyden suuntaviivoissa kehoitetaan mukauttamaan koulutusjärjestelmiä vastaamaan uusia pätevyysvaatimuksia siten, että jäsenvaltioiden uudistusohjelmissa yksilöidään entistä paremmin ammatilliset tarpeet ja avaintaidot. Lisäksi työllisyyden suuntaviivoissa kehoitetaan varmistamaan sukupuolinäkökohtien ja sukupuolten tasa-arvon huomioon ottaminen kaikissa toimissa ja nostamaan Euroopan unionin keskimääräinen työllisyysaste 70 prosenttiin ja naisten työllisyysaste vähintään 60 prosenttiin.
- (13) Tämän suosituksen olisi edistettävä laadukkaan, eurooppalaisen yhteiskunnan tarpeisiin mukautetun ja tulevaisuuteen suunnatun yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kehittämistä tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltioiden yleissivistävän ja ammatillisen peruskoulutuksen järjestelmät antavat kaikille nuorille mahdollisuudet kehittää avaintaitonsa tasolle, joka antaa heille valmiudet aikuiselämään, ja joka muodostaa perustan jatko-opinnoille ja työelämälle, ja että aikuiset voivat johdonmukaisen ja kattavan elinikäisen oppimisen avulla kehittää ja päivittää avaintaitojaan. Tämän suosituksen olisi myös annettava poliittisille päättäjille, koulutuksen tarjoajille,

työmarkkinaosapuolille ja oppijoille itselleen yhteinen avaintaitoja koskeva eurooppalainen viitekehys, helpottamaan kansallista uudistusta ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden ja komission välillä yhteisten eurooppalaisten viitearvojen saavuttamiseen tähtäävän Koulutus 2010 -työohjelman yhteydessä. Lisäksi suosituksella olisi tuettava muita asiaankuuluvia politiikan aloja, kuten työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa sekä muita nuorisoon vaikuttavia politiikan aloja.

- (14) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän suosituksen tavoitteita, joita ovat jäsenvaltioiden toimien tukeminen ja täydentäminen luomalla kansallisia uudistuksia ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä edistävä ja helpottava yhteinen viitekehys, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti suosituksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen siltä osin kuin suosituksen täytäntöönpano annetaan jäsenvaltioiden tehtäväksi,

SUOSITTAVAT,

että jäsenvaltiot kehittävät avaintaitojen opettamista kaikille kansalaisille osana elinikäisen oppimisen strategioita, mukaan lukien yleisen lukutaidon saavuttamista koskevat strategiat, ja käyttävät liitteessä olevaa asiakirjaa "Elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskeva eurooppalainen viitekehys", jäljempänä 'viitekehys', vertailuvälineenä varmistaa, että:

1. yleissivistävä ja ammatillinen peruskoulutus antaa kaikille nuorille mahdollisuudet kehittää avaintaitonsa tasolle, joka antaa heille valmiudet aikuiselämään ja joka luo perustan jatko-opinnoille ja työelämälle;
2. asianmukaisia toimia toteutetaan sellaisten nuorten hyväksi, jotka ovat henkilökohtaisten, sosiaalisten, kulttuuristen tai taloudellisten olojen vuoksi koulutuksen kannalta epäsuotuisassa asemassa ja tarvitsevat erityistukea käyttääkseen koko oppimispotentialinsa;
3. aikuiset voivat koko elämänsä ajan kehittää ja päivittää avaintaitojaan, ja että kansallisella sekä alue- ja paikallistasolla kiinnitetään erityistä huomiota ensisijaisiin kohderyhmiin kuten henkilöihin, joilla on tarve päivittää taitojaan;
4. aikuisten jatkuvaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen on olemassa asianmukainen infrastruktuuri, mukaan lukien opettajat ja kouluttajat, tunnustamis- ja arviointimenettelyt, toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan tasapuoliset mahdollisuudet osallistua elinikäiseen oppimiseen ja työmarkkinoille, ja aikuisten erilaiset tarpeet ja taidot huomioon otava tukijärjestelmä oppijoille;
5. saavutetaan yksittäisille kansalaisille suunnatun aikuisten yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen johdonmukaisuus varmistamalla läheiset yhteydet työllisyyspolitiikkaan ja sosiaalipolitiikkaan, kulttuuripolitiikkaan, innovaatiop-

olitiikkaan ja muihin nuorisoa koskeviin politiikan aloihin, ja tekemällä yhteistyötä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa.

PANEVAT MERKILLE KOMISSION AIKEET:

1. tukea jäsenvaltioita niiden pyrkiessä kehittämään yleisivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiään ja panemaan täytäntöön tämän suosituksen ja välittämään sitä, mukaan luettuna viitekehyksen käyttäminen vertailukohtana, jonka avulla helpotetaan vertaisoppimista ja hyvien toimintatapojen vaihtoa, sekä seuraamaan kehitystä ja raportoimaan saavutetusta edistyksestä Koulutus 2010 -työohjelmaa koskevissa, joka toinen vuosi laadittavilla raporteilla;
2. käyttää viitekehystä vertailukohtana pannessaan täytäntöön yhteisön koulutusohjelmia, ja varmistaa, että niillä edistetään avaintaitojen hankkimista;

3. edistää viitekehyksen laajempaa käyttöä aiheeseen liittyvillä yhteisöpolitiikan aloilla, erityisesti työllisyys-, nuoriso-, kulttuuri- ja sosiaalipolitiikassa, ja luoda uusia yhteyksiä työmarkkinaosapuoliin ja muihin kyseisillä aloilla toimiviin tahoihin;
4. tarkistaa viitekehyksen vaikutukset Koulutus 2010 -työohjelman puitteissa ja raportoida 18. joulukuuta 2010 Euroopan parlamentille ja neuvostolle saaduista kokemuksista ja vaikutuksista tulevaisuuteen.

Tehty Brysselissä, 18. joulukuuta 2006.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

J. BORRELL FONTELLES

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-E. ENESTAM

LIITE

ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAITOJA KOSKEVA EUROOPPALAINEN VIITEKEHYS**Tausta ja tavoitteet**

Koska globalisaatio asettaa jatkuvasti Euroopan unionille uusia haasteita, kukin kansalainen tarvitsee useita avaintaitoja mukautuakseen joustavasti maailmaan, joka muuttuu nopeasti ja on voimakkaasti verkottunut.

Koulutuksella on sekä sosiaalisessa että taloudellisessa mielessä tärkeä merkitys sen varmistamisessa, että Euroopan kansalaiset saavat tarvittavat avaintaidot, joiden avulla he voivat mukautua joustavasti tällaisiin muutoksiin.

Erityisesti olisi — käyttämällä perustana erilaisia yksilöllisiä taitoja — otettava huomioon oppijoiden erilaiset tarpeet varmistamalla, että koulutus on tasa-arvoista ja sellaisten ryhmien saatavilla, jotka ovat henkilökohtaisten, sosiaalisten, kulttuuristen tai taloudellisten olojen vuoksi koulutuksen kannalta epäsuotuisassa asemassa ja tarvitsevat erityistukea käyttääkseen koko oppimispotentialinsa. Esimerkkejä tällaisista ryhmistä ovat henkilöt, joiden perustaidot, erityisesti lukutaito, ovat heikot, koulunsa keskeyttäneet, pitkäaikaistyöttömät, pitkälti vapaalta työhön palanneet, ikääntyneet, maahanmuuttajat ja vammaiset.

Tässä yhteydessä viitekehysten tärkeimpinä tavoitteina on:

- 1) yksilöidä ja määritellä avaintaidot, joita tarvitaan henkilökohtaisen onnistumisen tunteeseen, aktiiviseen kansalaisuuteen, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja työllistyyvyyteen tietoyhteiskunnassa;
- 2) tukea jäsenvaltioiden toimia, joilla varmistetaan, että yleissivistävän ja ammatillisen peruskoulutuksen päättymiseen mennessä nuorilla on sellaiset avaintaidot, jotka antavat heille valmiudet aikuiselämään, ja jotka luovat perustan jatkoopinnoille ja työelämälle, ja että aikuiset voivat kehittää ja päivittää avaintaitojaan koko elämänsä ajan;
- 3) antaa poliittisille päättäjille, koulutuksen tarjoajille, työnantajille ja oppijoille itselleen Euroopan tason vertailuväline helpottamaan kansallisia ja Euroopan tason toimia, joilla pyritään saavuttamaan yhdessä sovitut tavoitteet;
- 4) antaa puitteet sekä Koulutus 2010 -työohjelman että yhteisön koulutusohjelmien yhteydessä toteutettaville yhteisötason jatkotoimille.

Avaintaidot

Taidot on määritelty tässä asiayhteyteen sopivana tietojen, taitojen ja asenteiden kokonaisuutena. Kaikki yksilöt tarvitsevat avaintaitoja henkilökohtaisen onnistumisen tunnetta ja kehitystä, aktiivista kansalaisuutta, sosiaalista osallisuutta ja työtä varten.

Tämä viitekehys sisältää kahdeksan avaintaitoa:

- 1) viestintä äidinkielellä;
- 2) viestintä vierailla kielillä;
- 3) matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla;
- 4) digitaaliset taidot;
- 5) oppimistaidot;
- 6) sosiaaliset ja kansalaistaidot;
- 7) aloitekyky ja yrittäjäyys; ja
- 8) tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot.

Avaintaitoja pidetään keskenään yhtä tärkeinä, koska kukin niistä voi osaltaan vaikuttaa onnistuneeseen elämään tietoyhteiskunnassa. Monet avaintaidot ovat limittäisiä ja läheisesti toisiinsa sidoksissa: tietyn alueen olennaiset piirteet

tukevat myös toisen alueen taitoja. Kieleen, lukemiseen, laskemiseen sekä tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvät perustaidot muodostavat oppimisen olennaisen perustan, ja oppimistaidot tukevat kaikkea oppimistoimintaa. Viitekehyksessä sovelletaan tiettyjä teemoja, jotka ovat tärkeitä kaikissa kahdeksassa avaintaidossa: kriittinen ajattelu, luovuus, aloitteellisuus, ongelmanratkaisu, riskinarviointi, päätöksenteko ja tunteiden rakentava hallinta.

1. Viestintä äidinkielellä ⁽¹⁾

Määritelmä:

Viestintä äidinkielellä merkitsee kykyä ilmaista ja tulkita käsitteitä, ajatuksia, tunteita, faktoja ja mielipiteitä sekä suullisesti että kirjallisesti (kuullun ymmärtäminen, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen), sekä kykyä olla asianmukaisessa ja luovassa kielellisessä vuorovaikutuksessa kaikissa sosiaaliseen elämään ja kulttuuriin liittyvissä tilanteissa, kuten koulutuksessa, työssä, kotona ja vapaa-aikana.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Viestintäkyky on tulosta äidinkielen oppimisesta, mikä liittyy kiinteästi yksilön kognitiivisen kyvyn kehittymiseen suhteessa maailman tulkittamiseen ja muiden kanssa tapahtuvaan vuorovaikutukseen. Viestintä äidinkielellä edellyttää tietoa sanastosta, käytännön kieliopista ja kielen käyttötaivoista. Siihen kuuluu tietoisuus verbaalisen vuorovaikutuksen päätyypeistä, tietyistä kaunokirjallisista ja muista teksteistä, kielen tyylien ja rekistereiden pääpiirteistä, kielen vaihtelevuudesta ja viestinnästä eri tilanteissa.

Yksilöillä olisi oltava taito kommunikoida sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa viestintätilanteissa sekä seurata omaa kielenkäyttöään ja mukauttaa sitä tilanteen edellyttämällä tavalla. Tämä taito sisältää myös valmiudet erottaa ja käyttää erityyppisiä tekstejä, etsiä, kerätä ja käsitellä tietoa, käyttää apuvälineitä sekä muodostaa ja ilmaista omia argumentteja suullisessa sekä kirjallisessa muodossa vakuuttavasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla.

Myönteiseen asenteeseen suhteessa äidinkielellä tapahtuvaan viestintään sisältyy pyrkimys kriittiseen ja rakentavaan vuoropuheluun, esteettisten arvojen kunnioittaminen ja halu niiden saavuttamiseen sekä kiinnostus kanssakäymiseen muiden ihmisten kanssa. Tämä edellyttää tietoisuutta kielen vaikutuksesta muihin ihmisiin sekä tarvetta ymmärtää ja käyttää kieltä myönteisellä ja sosiaalisesti vastuullisella tavalla.

2. Viestintä vieraili kielillä ⁽²⁾

Määritelmä:

Vieraili kielillä tapahtuvalla viestinnällä on pääosin samat ominaisuudet kuin äidinkielisellä viestinnällä. Se perustuu kykyyn ymmärtää, ilmaista ja tulkita käsitteitä, ajatuksia, tunteita, faktoja ja mielipiteitä sekä suullisesti että kirjallisesti (kuullun ymmärtäminen, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen) erilaisissa sosiaaliseen elämään ja kulttuuriin liittyvissä tilanteissa (koulutuksessa, työssä, kotona ja vapaa-aikana) yksilön omien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Vieraili kielillä tapahtuva viestintä edellyttää myös sovitellutaitoja ja kulttuurienvälistä ymmärtämystä. Yksilön suoritustaso vaihtelee kielen neljän osa-alueen (kuunteleminen, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen) ja eri kielten välillä samoin kuin asianomaisen henkilön sosiaalisen ja kulttuurisen taustan, ympäristön, tarpeiden ja/tai kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Vieraiden kielten osaaminen edellyttää tietoa sanastosta ja käytännön kieliopista, tietoisuutta verbaalisen vuorovaikutuksen päätyypeistä ja kielen rekistereistä. Sosiaaliin tapoihin, kulttuurinäkökohtiin ja kielten vaihtelevuuteen liittyvä tieto on tärkeää.

⁽¹⁾ Euroopan monikulttuurisissa ja -kielisissä yhteiskunnissa on tunnettua, että äidinkieli ei aina ole jäsenvaltion virallinen kieli ja että kyky kommunikoida virallisella kielellä on edellytyksenä sille, että yksilö voi osallistua täysimääräisesti yhteiskuntaelämään. Joissain jäsenvaltioissa äidinkieli voi olla yksi useista virallisista kielistä. Tällaisia tapauksia ja määritelmän vastaavaa soveltamista koskevat toimenpiteet ovat yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulla näiden erityisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaisesti.

⁽²⁾ On tärkeää tunnustaa, että monet eurooppalaiset elävät kaksi- tai monikielisissä perheissä ja yhteisöissä ja että heidän asuinvaltionsa virallinen kieli ei välttämättä ole heidän äidinkieltään. Näiden ryhmien tapauksessa tällainen taito voi viitata viralliseen kieleen vieraan kielen asemesta. Näiden ihmisten tarve, motivaatio sekä sosiaaliset ja/tai taloudelliset syyt, jotka liittyvät tämän taidon kehittämiseen heidän integroitumisensa tukena, poikkeavat esimerkiksi tilanteesta, jossa opetellaan jotakin vierasta kieltä matkailun tai työn vuoksi. Tällaisia tapauksia ja määritelmän vastaavaa soveltamista koskevat toimenpiteet ovat yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulla näiden erityisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaisesti.

Olennaisiin vieraiden kielten kommunikointitaitoihin kuuluu kyky ymmärtää puhuttua kieltä sekä aloittaa keskustelu, pitää sitä yllä ja päättää se samoin kuin lukea, ymmärtää ja tuottaa omiin tarpeisiin soveltuvia tekstejä. Yksilöiden pitäisi lisäksi osata käyttää asianmukaisesti apuvälineitä ja oppia kieliä myös epävirallisissa yhteyksissä osana elinikäistä oppimista.

Myönteiseen asenteeseen kuuluu kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä kiinnostus ja uteliaisuus kieliä ja kulttuurienvälistä kommunikaatiota kohtaan.

3. Matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla

Määritelmä:

- A. Matemaattisilla taidoilla tarkoitetaan kykyä kehittää ja soveltaa matemaattista ajattelua arkipäivän laskutehtävien ratkaisemiseksi. Hyvään laskutaitoon perustuen pääpaino on prosessissa ja toiminnassa sekä tiedossa. Matemaattisiin taitoihin kuuluu — vaihtelevissa määrin — kyky ja halu käyttää matemaattisia ajattelutapoja (loogista ja avaruudellista ajattelua) ja esittämismuotoja (kaavoja, malleja, konstruktioita, kuvioita, kaavioita).
- B. Luonnontieteisiin liittyvään osaamiseen kuuluu kyky ja halu käyttää luonnonilmiöiden selittämisessä hyödynnettävää tietoa ja menetelmiä kysymysten yksilöintiä ja näyttöön perustuvien päätelmien tekemistä varten. Tekniikkaan liittyvällä osaamisella tarkoitetaan teknisen tiedon ja menetelmien soveltamista yksilön toiveita ja tarpeita vastaavalla tavalla. Luonnontieteisiin ja tekniikkaan liittyvään osaamiseen kuuluu ihmisen toiminnasta johtuvien muutosten ymmärtäminen ja vastuunotto yksityisenä kansalaisena.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

- A. Tarvittavat matemaattiset tiedot kattavat vankan numeroiden, mittojen ja rakenteiden, peruslaskutoimitusten ja matemaattisten esitystapojen tuntemisen, matemaattisten termien ja käsitteiden ymmärtämisen samoin kuin tietoisuuden kysymyksistä, joihin matematiikan avulla voidaan vastata.

Yksilöillä olisi oltava taito soveltaa matemaattisia peruskäsitteitä ja -menetelmiä arkielämässä kotona ja työpaikalla sekä seurata ja arvioida väiteketjuja. Yksilöiden pitäisi kyetä matemaattiseen päättelyyn, ymmärtää matemaattinen todistus ja kommunikoida matematiikan kielellä sekä käyttää asianmukaisia apuvälineitä.

Myönteinen asenne matematiikkaan perustuu totuuden kunnioittamiseen ja haluun etsiä syitä ja arvioida niiden validiteettiä.

- B. Luonnontieteiden ja tekniikan osalta olennaisiin tietoihin kuuluvat luonnon perusperiaatteet, tieteelliset peruskäsitteet, -periaatteet ja -menetelmät sekä tekniikka ja tekniset tuotteet ja prosessit samoin kuin ymmärtämys, joka koskee tieteen ja tekniikan vaikutuksia maailmaan. Näiden taitojen avulla yksilöiden pitäisi pystyä ymmärtämään paremmin tieteellisten teorioiden ja sovellusten sekä tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit yhteiskunnassa yleensä (suhteessa esimerkiksi päätöksentekoon, arvoihin, moraalikysymyksiin ja kulttuuriin).

Taitoihin kuuluu kyky käyttää ja käsitellä teknisiä välineitä ja koneita sekä tieteellistä tietoa tavoitteen saavuttamiseksi tai näyttöön perustuvan päätöksen tai päätelmän tekemiseksi. Yksilöiden pitäisi lisäksi kyetä tunnistamaan tieteellisen kysymyksenasettelun olennaiset piirteet ja osata selostaa päättelyketju ja sen tuloksena tehdyt päätelmät.

Avaintaitoon kuuluu kriittisesti arvioiva ja tiedonhaluinen asenne, kiinnostus eettisiin kysymyksiin ja sekä turvallisuuden että kestävä kehityksen noudattaminen, erityisesti kun kyse on tieteen ja tekniikan suhteesta yksilöön, perheeseen, yhteisöön ja koko maapalloon.

4. Digitaaliset taidot

Määritelmä:

Digitaalisiin taitoihin kuuluu tietoyhteiskunnan teknologian hallinta ja kriittinen käyttö työssä, vapaa-aikana ja viestinnässä. Niitä tukevat tieto- ja viestintätekniikan perustaidot, kuten tietokoneen käyttäminen tiedon hakuun, arviointiin, tallentamiseen, tuottamiseen ja vaihtamiseen sekä viestintätarkoituksiin ja osallistumiseen yhteistyöverkostoihin Internetin välityksellä.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Digitaalinen osaaminen edellyttää vankkoja tietoja tietoyhteiskunnan teknologian olemuksesta, asemasta ja mahdollisuuksista arkiyhteyksissä sekä yksityis- ja sosiaalisessa elämässä että työssä. Näihin kuuluvat tärkeimmät tietokonesovellukset, kuten tekstinkäsittely, taulukot, tietokannat, tiedon tallennus ja hallinta sekä Internetin ja elektronisten välineiden (sähköpostin, verkkotyökalujen) käytön tarjoamien mahdollisuuksien ja mahdollisten riskien ymmärtäminen työssä, vapaa-aikana, tiedonvälityksessä ja yhteistyöverkkoja käytettäessä, opinnoissa ja tutkimustyössä. Lisäksi olisi ymmärrettävä, miten tietoyhteiskunnan teknologialla voidaan tukea luovuutta ja innovaatiotoimintaa, sekä oltava tietoinen tietojen validiteettiin ja luotettavuuteen liittyvistä kysymyksistä samoin kuin tietoyhteiskunnan interaktiiviseen käyttöön liittyvistä oikeudellisista ja eettisistä periaatteista.

Tarvittaviin taitoihin kuuluu kyky hakea, kerätä ja käsitellä tietoa ja käyttää sitä kriittisellä ja systemaattisella tavalla arvioiden tiedon merkityksellisyyttä ja erottaen todellisen ja näennäistiedon. Yksilöillä olisi oltava sellaiset välineiden käyttötaidot, joiden avulla he kykenevät tuottamaan, esittämään ja ymmärtämään monimutkaista tietoa sekä saamaan käyttöönsä, hakemaan ja käyttämään Internet-pohjaisia palveluja. Lisäksi yksilöiden pitäisi kyetä käyttämään tietoyhteiskunnan teknologiaa kriittisen ajattelun, luovuuden ja innovaatiotoiminnan tukena.

Tietoyhteiskunnan teknologian käyttäminen edellyttää kriittistä ja harkitsevaa asennetta saatavilla olevaan tietoon ja interaktiivisten välineiden vastuullista käyttöä. Lisäksi kiinnostus osallistua kulttuuriin, sosiaalisiin ja/tai ammatillisiin yhteisöihin ja verkkoihin tukee tätä perustaitoa.

5. Oppimistaidot

Määritelmä:

Oppimistaidoilla — oppimaan oppimisella — tarkoitetaan kykyä opiskella sinnikkäästi ja tavoitteellisesti sekä kykyä organisoida oma oppimisensa muun muassa tehokkaan ajankäytön ja tiedon käsittelyn avulla sekä yksilönä että ryhmässä. Tämä avaintaito käsittää myös tietoisuuden omista oppimisprosesseista ja -tarpeista sekä kyvyn kartoittaa tarjolla olevia mahdollisuuksia ja selviytyä esteistä, jotta oppiminen olisi tuloksellista. Tämä avaintaito tarkoittaa uusien tietojen ja taitojen hankkimista, käsittelemistä ja sisäistämistä sekä ohjaukseen hakeutumista ja sen hyödyntämistä. Oppimistaito tarkoittaa myös sitä, että oppija käyttää oppimisen perustana aiemmin opittuja asioita ja elämäkokemustaan ja voi käyttää ja soveltaa tietoja ja taitoja eri yhteyksissä — kotona, työssä ja koulutuksessa. Motivaatio ja itseluottamus ovat olennaisen tärkeitä yksilön oppimistaidoille.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Jos oppimisella on tiettyjä työhön tai uraan liittyviä tavoitteita, yksilöllä olisi oltava tieto vaadittavista pätevyyksistä, tiedoista, taidoista ja tutkinnoista. Kaikissa tapauksissa oppimaan oppiminen edellyttää, että yksilö tuntee ja ymmärtää itselleen parhaiten soveltuvat oppimisstrategiat samoin kuin taitojensa ja tutkintojensa vahvuudet ja heikkoudet ja kykenee kartoittamaan yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen koulutustarjonnan ja/tai saatavilla olevat ohjaus- ja tukipalvelut.

Oppimaan oppimisen taidot edellyttävät, että yksilö on hankkinut jatko-oppimisen kannalta tarpeelliset perustaidot, esimerkiksi lukemiseen, laskemiseen sekä tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvät taidot. Näiden taitojen avulla yksilön pitäisi kyetä hankkimaan, käsittelemään ja sisäistämään uusia tietoja ja taitoja. Tämä edellyttää kykyä ohjata tehokkaasti omia oppimis- ja työskentelytapoja ja etenkin kykyä opiskella sinnikkäästi, keskittyä pitkäkestoisesti ja tarkastella kriittisesti oppimisen tarkoitusta ja tavoitteita. Yksilöiden olisi kyettävä käyttämään aikaa omaehtoiseen ja itseohjautuvaan opiskeluun sekä tekemään yhteistyötä osana oppimisprosessia, hyödyntämään heterogeenisen ryhmän tarjoamat edut ja jakamaan oppimaansa. Yksilöiden olisi kyettävä arvioimaan omaa työskentelyään sekä hakemaan tarvittaessa apua, tietoa ja tukea. Yksilöiden olisi myös kyettävä organisoimaan omaan oppimiseensa liittyvät seikat, muun muassa tehokas ajankäytön suunnittelu ja tiedon käsittely sekä yksilönä että ryhmässä.

Myönteinen asenne tarkoittaa motivaatiota ja itseluottamusta, joiden avulla yksilö jatkaa oppimista menestyksekkäästi koko elämän ajan. Ongelmanratkaisuun pyrkivä asenne tukee oppimisprosessia ja yksilön kykyä selviytyä esteistä ja kestää muutoksia. Myönteisen asenteen keskeisiä osatekijöitä ovat halu käyttää hyödyksi aiemmin opittua ja elämäkokemusta, uteliaisuus uusien oppimismahdollisuuksien kohtaan ja halu soveltaa oppimistaitoa elämän eri osaluilla.....

6. Sosiaaliset ja kansalaisuuteen liittyvät taidot

Määritelmä:

Näitä ovat henkilökohtaiset taidot, ihmissuhdetaidot samoin kuin kulttuurien väliset, sosiaaliset ja kansalaisuuteen liittyvät taidot, sekä niihin sisältyvät kaikki käyttäytymisen muodot, jotka antavat yksilöille valmiudet osallistua vaikuttaen ja rakentamalla tavalla yhteiskunta- ja työelämään yhä erilaistuvissa yhteiskunnissa sekä ratkaista tarvittaessa konflikteja. Kansalaisuuteen liittyvien taitojen avulla yksilöt voivat osallistua kansalaistoimintaan, koska heillä on tarvittava tieto yhteiskunnallisista ja poliittisista käsitteistä ja rakenteista ja he ovat sitoutuneet osallistumaan aktiiviseen ja demokraattiseen toimintaan.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

- A. Sosiaaliset taidot liittyvät henkilökohtaiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, joka edellyttää, että yksilöt ymmärtävät, kuinka he voivat pitää yllä mahdollisimman hyvää fyysistä terveydentilaa ja mielenterveyttä, myös omien ja perheensä sekä välittömän lähipiirinsä voimavarojen perustana, ja tietävät terveiden elämäntapojen edistävän terveyttä. Jotta yksilö voi onnistua ihmissuhteissa ja osallistua yhteiskuntaelämään, on olennaisen tärkeää, että hän ymmärtää eri yhteisöissä ja ympäristöissä (esimerkiksi työelämässä) yleisesti hyväksyttävät käyttäytymissäännöt ja tavat. Yhtä tärkeää on olla tietoinen peruskäsitteistä, jotka koskevat yksilöitä, ryhmiä, työorganisaatioita, sukupuolten välistä tasa-arvoa, syrjimättömyyttä, yhteiskuntaa ja kulttuuria. On olennaisen tärkeää ymmärtää eurooppalaisten yhteiskuntien monikulttuuristen ja sosioekonomisten näkökohtien sekä kansallisten kulttuuri-identiteettien ja eurooppalaisen identiteetin keskinäistä vuorovaikutusta.

Keskeisiä tässä avaintaidossa ovat seuraavat taidot: taito kommunikoida rakentavasti eri ympäristöissä, ja olla suvaitseväinen, taito ilmaista ja ymmärtää eri näkökantoja, taito neuvotella luottamusta herättäen ja kyky tuntea empatiaa. Yksilöiden olisi kyettävä käsittelemään stressiä ja turhautumista, ilmaisemaan näitä tunteita rakentavalla tavalla sekä erottamaan toisistaan henkilökohtaiset ja ammatilliset osa-alueet.

Avaintaidon pohjana ovat yhteistyötä, määrätietoisuutta ja rehellisyyttä edistävät asenteet. Yksilöillä tulisi olla kiinnostusta sosioekonomista kehitystä ja kulttuurienvälistä viestintää kohtaan, heidän tulisi arvostaa moniarvoisuutta ja kunnioittaa toisia, ja heidän tulisi olla valmiita voittamaan ennakkoluuloja ja tekemään kompromisseja.

- B. Kansalaisuuteen liittyvät taidot perustuvat tietoon demokratian, oikeuden, tasa-arvon, kansalaisuuden ja kansalaisoikeuksien käsitteistä, myös tietoon siitä, kuinka käsitteet ilmaistaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja kansainvälisissä julistuksissa ja miten niitä sovelletaan eri instituutioissa paikallis- ja aluetasolla sekä kansallisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla. Siihen kuuluu tieto ajankohtaisista tapahtumista samoin kuin tieto Euroopan ja maailmanhistorian keskeisistä tapahtumista ja suuntauksista. Lisäksi olisi kehitettävä tietoisuutta yhteiskunnallisten ja poliittisten liikkeiden tavoitteista, arvoista ja toimintalinjoista. Keskeistä on myös tieto Euroopan yhdistymisestä sekä EU:n rakenteista, päätavoitteista ja arvoista samoin kuin Euroopan monimuotoisuutta ja kulttuuri-identiteettiä koskeva tietämys.

Taitoihin kuuluu kyky osallistua tehokkaasti muiden kanssa julkiseen toimintaan sekä osoittaa solidaarisuutta ja kiinnostusta paikallisyhteisöä tai laajempaa yhteisöä koskettavien ongelmien ratkaisemiseen. Tähän sisältyy kriittinen ja luova pohdinta ja rakentava osallistuminen yhteisön tai naapuruston toimintaan sekä päätöksentekoon kaikilla tasoilla — paikallistasosta valtakunnalliselle ja Euroopan tasolle — erityisesti äänestämällä.

Myönteinen asenne perustuu ihmisoikeuksien — myös tasa-arvon — täysimääräiseen kunnioittamiseen demokratian perustana sekä erilaisten uskonnollisten ja etnisten ryhmien arvojärjestelmien välisten erojen arvostamiseen ja ymmärtämiseen. Se merkitsee tunnetta kuulumisesta omaan yhteisöön ja maahan sekä Euroopan unioniin ja yleensä Eurooppaan sekä koko maailmaan, tämän tunteen osoittaminen ja halu osallistua demokraattiseen päätöksentekoon kaikilla tasoilla. Siihen kuuluu myös vastuuntunnon osoittaminen sekä sen osoittaminen, että ymmärtää ja kunnioittaa yhteisiä arvoja, kuten demokratian periaatteita, joita tarvitaan yhteisön yhteenkuuluvuuden turvaamiseksi. Rakentava osallistuminen käsittää myös kansalaistoiminnan, yhteiskunnan monimuotoisuuden, sosiaalisen yhteiskäuluvuuden ja kestävä kehityksen tukemisen sekä halun kunnioittaa toisten ihmisten arvoja ja yksityisyyttä.

7. Aloitekyky ja yrittäjyys

Määritelmä:

Aloitekyvyllä ja yrittäjyydellä tarkoitetaan yksilöiden kykyä muuntaa ideat toiminnaksi. Siihen sisältyy luovuutta, innovointia ja riskinottoa sekä kyky suunnitella ja toteuttaa projekteja tavoitteiden saavuttamiseksi. Yrittäjyys tukee yksilöitä heidän jokapäiväisessä elämässään kotona ja yhteiskunnassa ja sen lisäksi auttaa heitä työpaikalla olemaan tietoisia työnsä laajemmasta kehiksestä ja hyödyntämään tilaisuuksia. Se on myös perusta erityistaidoille ja -tiedoille, joita tarvitsevat sosiaalista tai kaupallista yritystoimintaa käynnistävät tai siihen osallistuvat henkilöt. Tähän pitäisi sisältyä tieto eettisistä arvoista ja sen pitäisi edistää hyvää hallintotapaa.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Tarvittaviin tietoihin kuuluu kyky havaita tarjolla olevat henkilökohtaisen, ammatillisen ja/tai liiketoiminnan mahdollisuudet, myös "kokonaisuuden näkemiseen" liittyvät seikat, jotka ovat ihmisten elämän ja työskentelyn kehys. Näitä seikkoja ovat laaja talouden toiminnan tuntemus sekä käsitys työnantajan tai organisaation mahdollisuuksista ja haasteista. Yksilöiden tulisi lisäksi olla tietoisia yritysten eettisestä kannasta ja siitä, kuinka he voivat edistää hyviä asioita esimerkiksi reilun kaupan tai sosiaalisen yritystoiminnan kautta.

Taitoihin kuuluvat kyky hallinnoida projekteja ennakoivasti (esimerkiksi kyky suunnitella, organisoida, hallinnoida, johtaa ja delegoida tehtäviä, sekä analysoida, viestiä, raportoida, arvioida ja rekisteröidä tietoja), tehokas edustaminen ja neuvotteleminen sekä kyky työskennellä sekä yksilöllisesti että yhteistyönä ryhmissä. Olennaisia ovat kyky kartoittaa omia vahvuuksia ja heikkouksia sekä kyky arvioida tilanteita ja ottaa tarvittaessa riskejä.

Yrittävälle asenteelle on ominaista aloitteellisuus, ennakoivuus, riippumattomuus ja innovatiivisuus yksityis- ja yhteiskuntaelämässä sekä työssä. Siihen sisältyvät myös motivaatio ja määrätietoisuus tavoitteiden saavuttamiseksi, olipa kyse sitten henkilökohtaisista tai yhteisistä tavoitteista, mukaan lukien työhön liittyvät tavoitteet.

8. Kulttuurin tuntemus ja ilmaisumuodot

Määritelmä:

Ymmärretään, mikä merkitys on ajatusten, kokemusten ja tunteiden luovalla ilmaisemisella eri välineiden avulla, esimerkiksi musiikin, esittävien taiteiden, kirjallisuuden ja kuvaamataiteiden välityksellä.

Tähän avaintaitoon liittyvät olennaiset tiedot, taidot ja asenteet:

Kulttuurintuntemuksella tarkoitetaan tietoa paikallisesta, kansallisesta ja eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä ja niiden merkityksestä maailmassa. Siihen sisältyy perustiedot tärkeimmistä kulttuuriteoksista, myös nykyaikaisesta populaarikulttuurista. On olennaisen tärkeää ymmärtää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta Euroopassa (ja maailman muilla alueilla), tarvetta säilyttää tämä monimuotoisuus, sekä esteettisten tekijöiden merkitystä jokapäiväisessä elämässä.

Taidot liittyvät sekä arvostukseen että ilmaisukykyyn: taideteosten ja esitysten arvostaminen ja niistä nauttiminen sekä itseilmaisu eri välineiden avulla luontaisia kykyjä käyttäen. Taitoja ovat myös kyky suhteuttaa omat luovat ja ilmiänsä näkökannat toisten mielipiteisiin sekä kyky kartoittaa ja toteuttaa käytännössä kulttuuritoiminnan tarjoamat sosiaalisen ja taloudellisen toiminnan mahdollisuudet. Kulttuuri-ilmaisu on oleellisen tärkeää kehitettäessä luovia taitoja, jotka voidaan siirtää erilaisiin ammatillisiin yhteyksiin.

Selkeä käsitys omasta kulttuurista ja identiteetistä voi olla perustana avoimelle suhtautumiselle kulttuuri-ilmaisun monimuotoisuuteen ja sen kunnioitukselle. Myönteiseen asenteeseen sisältyvät myös luovuus ja halu kehittää esteettistä kapasiteettia taiteellisen itseilmaisun ja kulttuurielämään osallistumisen kautta.
